

۲ دانش دریا

پژوهش

نشست مشترک پژوهشگاه ملی اقیانوس‌شناسی و دبیرخانه شورای هماهنگی اقتصاد دریامحور؛

شبکه دانشگاه‌های دریایی و زیرساخت‌های علمی اقتصاد دریا تقویت می‌شود

نشست بررسی راهکارهای توسعه همکاری‌های علمی و نهادی میان پژوهشگاه ملی اقیانوس‌شناسی و علوم جوی و دبیرخانه شورای هماهنگی اقتصاد دریامحور، با حضور دکتر مرتضی حنیفه‌زاده، معاون توسعه این دبیرخانه، در پژوهشگاه برگزار شد. برگزاری نشست شورای عالی اتحادیه دانشگاه‌های دریایی، تقویت همکاری‌های بین‌المللی و آغاز بررسی عملی راه‌اندازی آزمایشگاه مرجع دریایی از مهم‌ترین محورهای خروجی این نشست بود.

به گزارش اقتصاد سرآمد از روابط عمومی پژوهشگاه، در ابتدای نشست، سرپرست پژوهشگاه با معرفی «اتحادیه دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی-ساحلی و دریایی» به‌عنوان شبکه ملی هماهنگ‌کننده دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی فعال در حوزه علوم و فنون دریایی کشور، بر نقش این اتحادیه در پشتیبانی علمی از سیاست‌گذاری‌های کلان دریایی تأکید کرد. این اتحادیه که به پیشنهاد پژوهشگاه ملی اقیانوس‌شناسی و علوم جوی در سال ۱۳۸۶ تشکیل شده، هم‌اکنون با عضویت ۱۹ دانشگاه و مرکز پژوهشی، مهم‌ترین ساختار هم‌افزای دانشگاهی در حوزه دریا به‌شمار می‌رود. مقرر شد نشست اتحادیه در آینده نزدیک و با حضور دکتر عبدالعلی‌زاده، نماینده ویژه رئیس‌جمهور در امور توسعه دریامحور برگزار شود.

در ادامه، دکتر حنیفه‌زاده با اشاره به مأموریت محوله برای راه‌اندازی شبکه دانشگاه‌های دریایی کشور، با استقبال از ظرفیت‌ها و سوابق اتحادیه، بر لزوم بهره‌گیری از این ساختار موجود به‌عنوان پایه شبکه‌سازی دانشگاه‌های دریایی تأکید کرد. وی همچنین توسعه فعالیت‌های بین‌المللی و استفاده از ظرفیت دیپلماسی علمی را از الزامات پیشبرد اقتصاد دریامحور دانست.

در همین راستا، سرپرست پژوهشگاه استفاده از ظرفیت «مرکز منطقه‌ای اقیانوس‌شناسی غرب آسیا تحت نظارت یونسکو» را به‌عنوان بستر اصلی تعاملات علمی بین‌المللی پیشنهاد کرد. این مرکز که نخستین مرکز منطقه‌ای اقیانوس‌شناسی یونسکو در جهان محسوب می‌شود، نقش مهمی در ارتقای دانش اقیانوس‌شناسی، توسعه همکاری‌های منطقه‌ای و پشتیبانی علمی از موضوعاتی مانند تغییر اقلیم، سلامت زیست‌بوم‌های دریایی و مدیریت پایدار منابع ساحلی دارد. در این بخش، آمادگی پژوهشگاه برای میزبانی نشست شورای حکام این مرکز در حاشیه نشست دریایی تهران اعلام شد و مقرر شد مکاتبه رسمی در این خصوص انجام گیرد. موضوع راه‌اندازی آزمایشگاه مرجع دریایی نیز از دیگر محورهای اصلی این نشست بود. در این بخش، با اشاره به محدودیت‌های موجود کشور در حوزه‌هایی مانند تنوع زیستی دریایی و کرین آبی، بر ضرورت ایجاد یک ساختار مرجع علمی برای پشتیبانی از پایش‌ها، تصمیم‌سازی‌ها و تعهدات ملی و بین‌المللی تأکید شد. بر این اساس، مقرر شد پروپوزال آزمایشگاه کرین آبی برای بررسی و پیگیری ارائه شود و سایر ظرفیت‌های ملی مرتبط نیز به‌صورت مرحله‌ای مورد ارزیابی قرار گیرد.

در جمع‌بندی این نشست، طرفین بر تداوم تعاملات، استفاده هدفمند از ظرفیت‌های نهادی موجود و حرکت مرحله‌ای از هم‌افزایی علمی به سمت تصمیم‌سازی و اقدام اجرایی در حوزه اقتصاد دریامحور تأکید کردند. همچنین برگزاری نشست شورای عالی اتحادیه دانشگاه‌های دریایی، تقویت همکاری‌های بین‌المللی و آغاز بررسی عملی راه‌اندازی آزمایشگاه مرجع دریایی از مهم‌ترین محورهای خروجی این نشست بود.

اداره کل ثبت اسناد و املاک استان خراسان رضوی اداره ثبت اسناد و املاک حوزه ثبت ملک قوچان هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

اگهی موضوع ماده ۱۲ قانون و ماده ۱۱۲۳۲۹ شماره ۱۴۰۴۰۳۰۶۰۱۰۰۱۲۹۳۹برابر برای اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی برای اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک قوچان تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی خانم زهرا رحمانی ابگرگ فرزند علی اصغر بشماره ملی ۸۷۰۸۳۴۰۲۹ صادر از قوچان در یک باب خانه به مساحت ۱۱۴۵ متر مربع قسمتی از پلاک ۱۶۹- واقع در بخش ۲ قوچان اراضی کلاته مصطفی خریداری از مالک رسمی آقای علی مهری جزر گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز اگهی میشود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند میتوانند از تاریخ انتشار اولین اگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید طرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت ا تقاضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد.م الف ۹۶۷

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۴/۱/۱۲ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۴/۱/۱۷

عبدالله گلشن آبادی به آباد- رئیس ثبت اسناد و املاک قوچان

گروه راهبردی-مرتضی فاختری-قاعده آمره در حقوق بین الملل، به‌ویژه در حوزه حقوق دریایی، جایگاهی بنیادین و غیر قابل انسکار دارد. این قواعد که در ادبیات حقوقی با اصطلاح Jus Cogensشناخته می‌شوند، اصولی هستند که جامعه بین المللی به‌عنوان هنجارهای اساسی و غیر قابل عدول پذیرفته است. اهمیت این قواعد در آن است که هیچ توافق، معاهده یا عرفی نمی‌تواند آن‌ها را نقض کند و هر گونه تعهد متعارض با آن‌ها از اساس باطل تلقی می‌شود. در بستر حقوق دریایی، قاعده آمره نقشی حیاتی در تضمین امنیت، آزادی و نظم جهانی ایفا می‌کند؛ زیرا در ریاها نه‌تنها مسیرهای حیاتی تجارت و ارتباطات بین‌المللی هستند، بلکه عرصه‌ای مشترک برای بهره‌برداری صلح‌آمیز و همکاری میان دولت‌ها محسوب می‌شوند.

از همین رو، ممنوعیت دزدی دریایی، برده‌داری دریایی و تجاوز نظامی از طریق دریا به‌عنوان مصادیق بارز قواعد آمره در حقوق دریایی شناخته می‌شوند و اجرای آن‌ها تضمین‌کننده آزادی دریانوردی و حفظ میراث مشترک بشریت است. بدین‌ترتیب، قاعده آمره در حقوق بین‌الملل و به‌ویژه در حقوق دریایی، نه‌تنها یک اصل نظری بلکه ضرورتی عملی برای حفظ نظم و عدالت جهانی محسوب می‌شود.

تجلی قواعد آمره در حقوق دریایی

تجلی قواعد آمره در حقوق دریایی را می‌توان یکی از روشن‌ترین نمونه‌های پیوند میان اصول بنیادین حقوق بین‌الملل و نیازهای عملی جامعه جهانی دانست. دریاها به‌عنوان عرصه‌ای مشترک و حیاتی برای تجارت، ارتباطات و همکاری‌های بین‌المللی، همواره در معرض تهدیدهایی بوده‌اند که امنیت و نظم جهانی را به چالش می‌کشند. ممنوعیت دزدی دریایی از دیرباز به‌عنوان یک قاعده آمره تثبیت شده است؛ زیرا این پدیده نه‌تنها امنیت کشتیرانی را مختل می‌کند، بلکه اعتماد میان دولت‌ها و آزادی دریانوردی را نیز به خطر می‌اندازد. جامعه بین‌المللی با پذیرش این ممنوعیت، مسئولیت مشترکی را بر دوش همه دولت‌ها نهاده است تا علیه دزدان دریایی اقدام کنند و هیچ توافقی نمی‌تواند مشروعیت این عمل را به رسمیت بشناسد. در کنار آن، ممنوعیت برده‌داری دریایی نیز به‌عنوان یکی دیگر از مصادیق بارز قواعد آمره مطرح است. تاریخ نشان داده است که تجارت برده از طریق دریاها نه‌تنها کرامت انسانی را پایمال کرده، بلکه امنیت و عدالت جهانی را نیز به‌شدت خدشه‌دار ساخته است. از همین رو، این ممنوعیت به‌عنوان یک اصل غیر قابل عدول در حقوق دریایی تثبیت شده و هر گونه توافق یا اقدام متعارض با آن از اساس باطل تلقی می‌شود. این دو مصداق نشان می‌دهند که قواعد آمره در حقوق دریایی نه‌تنها جنبه نظری دارند، بلکه در عمل نیز به‌عنوان ابزارهای الزام‌آور برای حفظ نظم و عدالت جهانی ایفای نقش می‌کنند.

در کنار این مصادیق، اصل استفاده صلح‌آمیز از دریاها و آزادی دریانوردی به‌عنوان میراث مشترک بشریت، جایگاهی ویژه در نظام حقوقی بین‌الملل دارند. اصل استفاده صلح‌آمیز از دریاها تضمین می‌کند که این عرصه مشترک نباید به میدان رقابت‌های نظامی یا تجاوزگری تبدیل شود، بلکه باید بستری برای همکاری، تجارت و تبادل فرهنگی میان ملت‌ها باقی بماند. این اصل با قواعد آمره پیوندی ناگسستنی دارد؛ زیرا هر گونه استفاده خصمانه یا تجاوزکارانه از دریاها نقض آشکار ارزش‌های بنیادین جامعه جهانی محسوب می‌شود. آزادی دریانوردی نیز به‌عنوان میراث مشترک بشریت، تضمین‌کننده دسترسی برابر همه دولت‌ها به مسیرهای دریایی و بهره‌برداری صلح‌آمیز از منابع آن است. این آزادی نه‌تنها یک حق، بلکه یک مسئولیت مشترک است که دولت‌ها موظف‌اند با رعایت قواعد آمره از آن پاسداری کنند.

بدین ترتیب، تجلسی قواعد آمره در حقوق دریایی را می‌توان در مجموع‌اعای از اصول دید که همگی بر حفظ امنیت، عدالت و همکاری جهانی تأکید دارند. این اصول، دریاها را از عرصه‌ای پر مخاطره به بستری برای همزیستی مسالمت‌آمیز و پیشرفت مشترک تبدیل کرده‌اند و نشان می‌دهند که حقوق دریایی، بیش از هر شاخه دیگر، تجلی عملی و ملموس ارزش‌های بنیادین حقوق بین‌الملل است.

بررسی کنوانسیون‌ها و اسناد بین‌المللی مرتبط

کنوانسیون حقوق دریاها مصوب ۱۹۸۲ که به‌عنوان جامع‌ترین سند بین‌المللی در تنظیم روابط دولت‌ها در عرصه‌های دریایی شناخته می‌شود، نقطه عطفی در تاریخ حقوق بین‌الملل به‌شمار می‌آید. این کنوانسیون با هدف ایجاد نظم حقوقی واحد برای استفاده از دریاها تدوین شد و اصولی چون آزادی دریانوردی، عبور بی‌ضرر کشتی‌ها از آب‌های سرزمینی، بهره‌برداری منصفانه از منابع مشترک و تعیین رژیم حقوقی مناطق مختلف دریایی را به‌طور دقیق تبیین کرد. اهمیت این سند در آن است که نه‌تنها قواعد عرفی موجود را مدون ساخت، بلکه با پذیرش اصول بنیادین حقوق بین‌الملل، جایگاه قواعد آمره را در حقوق دریایی تثبیت کرد، و به‌ویژه در موضوع عبور بی‌ضرر، کنوانسیون تأکید می‌کند که هیچ دولتی نمی‌تواند با وضع مقرراتی مغایر با اصول بنیادین، آزادی عبور کشتی‌ها را محدود کند؛ زیرا این آزادی بخشی از میراث مشترک بشریت است و هر گونه توافق یا اقدام متعارض با آن فاقد اعتبار خواهد بود.

در زمینه مناطق دریایی، از جمله آب‌های آزاد و بستر دریا نیز کنوانسیون بر اصل استفاده صلح‌آمیز و بهره‌برداری منصفانه تأکید دارد و این اصول را در پیوند مستقیم با قواعد آمره قرار می‌دهد. بدین ترتیب، UNCLOS نه‌تنها یک سند قراردادی، بلکه تجلی عملی ارزش‌های بنیادین حقوق بین‌الملل در حوزه دریایی است که با ایجاد تعادل میان منافع ملی و مصالح جهانی، نظم حقوقی پایدار را تضمین می‌کند. ارتباط قواعد آمره با ابطال معاهدات متعارض در حقوق دریایی نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. ماده ۵۳

«سرآمد» بررسی می‌کند؛

مبانی نظری و جایگاه قاعده آمره در حقوق بین‌الملل دریایی

کنوانسیون وین ۱۹۶۹ درباره حقوق معاهدات تصریح می‌کند که هر توافقی که با قواعد آمره در تعارض باشد، از اساس باطل است و هیچ‌گونه اثر حقوقی ندارد. این اصل در حوزه دریایی به‌طور مستقیم اعمال می‌شود؛ به‌گونه‌ای که هیچ توافق دوجانبه یا چندجانبه نمی‌تواند مشروعیت دزدی دریایی، برده‌داری دریایی یا استفاده نظامی خصمانه از دریاها را به رسمیت بشناسد. حتی اگر دولت‌ها در قالب معاهده‌ای چنین توافقی را اعضا کنند، آن معاهده به‌دلیل تعارض با قواعد آمره فاقد اعتبار خواهد بود. این امر نشان می‌دهد که قواعد آمره نه‌تنها جنبه نظری دارند، بلکه در عمل به‌عنوان معیار سنجش مشروعیت معاهدات ایفای نقش می‌کنند و مانع از آن می‌شوند که منافع کوتاه‌مدت دولت‌ها بر ارزش‌های بنیادین جامعه جهانی غلبه یابد.

در نتیجه، اسناد بین‌المللی مرتبط با حقوق دریایی، به‌ویژه کنوانسیون حقوق دریاها، با پذیرش و اجرای قواعد آمره، چارچوبی حقوقی ایجاد کرده‌اند که هم امنیت و آزادی دریانوردی را تضمین می‌کند و هم بهره‌برداری منصفانه از منابع مشترک را در راستای عدالت جهانی سامان می‌بخشد. این پیوند میان قواعد آمره و اسناد بین‌المللی، حقوق دریایی را به عرصه‌ای بدل ساخته که در آن اصول بنیادین حقوق بین‌الملل به‌طور ملموس و الزام‌آور تجلی یافته و مسیر آینده همکاری‌های جهانی را تعیین می‌کند.

مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها در نقض قواعد آمره دریایی

مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها در قبال نقض قواعد آمره دریایی یکی از مهم‌ترین مباحث حقوق بین‌الملل معاصر است که به‌طور مستقیم با حفظ امنیت جهانی و صیانت از ارزش‌های بنیادین بشریت پیوند دارد. هنگامی که دولتی به نقض این قواعد دست می‌زند، نه‌تنها تعهدات قراردادی یا عرفی خود را زیر پا گذاشته، بلکه اصولی را نقض کرده است که جامعه بین‌المللی آنها را غیر قابل عدول و الزام‌آور می‌داند. در آب‌های آزاد، دومین چالش، افزایش مهاجرت‌های غیرقانونی دریایی در نتیجه بحران‌های سیاسی، اقتصادی و زیست‌محیطی است که دولت‌ها را در برابر مسئولیت‌های سنگین انسانی و حقوقی قرار می‌دهد. سومین چالش، رقابت‌های ژئوپلیتیک بر سر مناطق دریایی و منابع انرژی زیر بستر دریاهاست که می‌تواند زمینه‌ساز تعارضات جدید و نقض قواعد آمره شود.

افزون بر این، ضعف برخی دولت‌ها در اجرای تعهدات بین‌المللی و نبود سازوکارهای نظارتی مؤثر، اجرای کامل

مقررات حقوق دریایی ایران

این قواعد را دشوار می‌سازد. در چنین شرایطی، جامعه جهانی نیازمند تقویت همکاری‌های چندجانبه، ایجاد سازوکارهای نظارتی کارآمد و ارتقای آگاهی عمومی نسبت به اهمیت قواعد آمره در حقوق دریایی است. تنها از طریق چنین رویکردی می‌توان اطمینان یافت که دریاها به‌عنوان میراث مشترک بشریت، عرصه‌ای برای همکاری، صلح و پیشرفت باقی خواهند ماند و ارزش‌های بنیادین حقوق بین‌الملل در برابر چالش‌های نوین همچنان پایدار خواهند بود.

جمع‌بندی و چشم‌انداز آینده

اهمیت قواعد آمره در حقوق دریایی نشان می‌دهد که این اصول نه‌تنها ستون‌های بنیادین نظم حقوقی بین‌المللی هستند، بلکه در عرصه عملی نیز نقش حیاتی در تضمین امنیت، آزادی و عدالت جهانی ایفا می‌کنند. ممنوعیت دزدی دریایی، برده‌داری دریایی، استفاده نظامی غیرقانونی از دریاها و اصل بهره‌برداری صلح‌آمیز از منابع مشترک، همگی مصادیقی‌اند که جایگاه قواعد آمره را در حقوق دریایی تثبیت کرده و نشان می‌دهند که هیچ توافق یا اقدام متعارضی نمی‌تواند مشروعیت داشته باشد. بااین حال، چالش‌های معاصر همچون قاچاق انسان، مهاجرت‌های غیرقانونی دریایی، رقابت‌های ژئوپلیتیک بر سر منابع انرژی و بهره‌برداری بی‌رویه از بستر دریاها، ضرورت بازنگری و تقویت سازوکارهای نظارتی و اجرایی را آشکار می‌سازد.

چشم‌انداز آینده حقوق دریایی در گرو همکاری‌های چندجانبه، ارتقای ظرفیت‌های نهادی و پذیرش مسئولیت مشترک دولت‌ها برای پاسداری از میراث مشترک بشریت است. تنها از طریق چنین رویکردی می‌توان اطمینان یافت که دریاها به‌عنوان عرصه‌ای برای صلح، همکاری و پیشرفت باقی خواهند ماند و قواعد آمره همچنان به‌عنوان ضمانت اجرای عدالت جهانی در برابر تهدیدهای نوین پایدار خواهند بود.

مطالعات موردی و چالش‌های معاصر

مطالعات موردی در حوزه حقوق دریایی نشان می‌دهد که قواعد آمره نه‌تنها در سطح نظری، بلکه در عرصه‌های عملی